

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

Marek Józef Totleben (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z wniosku M. B. i E. P. jako następcy prawnych W. S.

z udziałem U. L., Z. M., W. M. jako następców prawnych I. M., J. W., R. W., E. K.

jako następców prawnych I. W., P. R. jako następcy prawnego J. R., R. M., J. H., S.

A., U. L., Z. M., W. M.

o stwierdzenie nabycia spadku po J. M. i C. M.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 22 marca 2023 r.

na skutek skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich od postanowienia Sądu Rejonowego w I. z 20 września 2004 r., sygn. I Ns [...]:

1. odrzuca skargę;

2. znosi wzajemnie między uczestnikami koszty postępowania przed Sądem Najwyższym wywołane wniesioną skargą nadzwyczajną.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 20 września 2004 r. Sąd Rejonowy w I. w sprawie I Ns [...] z wniosku W. S. z udziałem W. S.1, I. M., I. W., J. R., R. M., J. H., S. A., U. L., Z. M., W. M. o stwierdzenie nabycia spadku po J. M. i C. M.: (pkt I) stwierdził, że spadek po J. M. z d. B., C. J. i M., zmarłej dnia 14 października 1974 r. w S. i ostatnio stale zamieszkałej w S. na podstawie ustawy nabyli: mąż C. M. w 8/32 części oraz dzieci W. S., I. W., J. R., R. M., J. M., B. M., B. M.1., B. K. –

każde po 3/32 części; (pkt II) stwierdził, że spadek po C. M., S. J. i R., zmarłym dnia [...] 1985 r. w S. i ostatnio stale zamieszkałym w S. na podstawie ustawy nabyły dzieci W. S., I. W., J. R., R. M., J. M., B. M., B. M.1., B. K. – każde po 1/8 części; (pkt III) oraz orzekł o kosztach postępowania.

Rzecznik Praw Obywatelskich skargą nadzwyczajną z 11 marca 2021 r., uzupełnioną pismami z 2 czerwca 2021 r. oraz 10 września 2021 r. zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego w I. z 20 września 2004 r. w sprawie o sygn. akt I Ns [...] w części, tj. w zakresie pkt I, zarzucając: rażące naruszenie prawa procesowego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 669 w zw. z art. 677 § 1 k.p.c. w następstwie pominięcia dyspozycji art. 199 § 1 pkt 2 *in fine* w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz naruszenie konstytucyjnej zasady zaufania do państwa oraz zasady bezpieczeństwa prawnego, które wynikają z art. 2 Konstytucji RP oraz konstytucyjnego prawa do dziedziczenia chronionego w art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, jak i konstytucyjnego prawa do sądu, wyrażonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Skarżący wniósł o uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w I. z 20 września 2004 r. wydanego w sprawie o sygn. I Ns [...] i umorzenie postępowania zainicjowanego wnioskiem W. S. w części dotyczącej żądania stwierdzenia nabycia spadku po J. M.. W uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej wskazał, iż wnosi o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i umorzenie postępowania.

Uczestniczka postępowania U. L., zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, w odpowiedzi na skargę nadzwyczajną z 23 czerwca 2021 r. wniosła o uwzględnienie skargi nadzwyczajnej i uchylenie pkt I postanowienia Sądu Rejonowego w I. z 20 września 2004 r. w sprawie I Ns [...] stwierdzającego nabycie spadku po J. M. oraz umorzenie postępowania w części dotyczącej żądania stwierdzenia nabycia spadku po J. M..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nadzwyczajna podlegała odrzuceniu.

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 154 ze zm., dalej: „u.s.n.”) w art. 89 i następnych, wprowadziła oraz uregulowała nowy, nadzwyczajny środek zaskarżenia, mający zapewnić zgodność z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej.

Zgodnie z art. 95 pkt 1 u.s.n. w zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy do skargi nadzwyczajnej, w tym postępowania w sprawie tej skargi, stosuje się w zakresie spraw cywilnych – przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej, z wyłączeniem art. 398⁴ § 2 oraz art. 398⁹.

Przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym nie regulują warunków formalnych skargi nadzwyczajnej, dlatego też należy zastosować w tym zakresie regulacje zawarte w Kodeksie postępowania cywilnego.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. do elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej (a zatem także skargi nadzwyczajnej) należy m.in. oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem czy jest ono zaskarżone w całości czy w części (pkt 1), a także sformułowanie wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (pkt 3).

Oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, jak również określenie zakresu zaskarżenia i wniosków skargi nadzwyczajnej powinno być bardzo precyzyjne i nie może budzić wątpliwości, bowiem wyznacza ono granice zaskarżenia i wraz z podstawami kształtuje zakres rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Skarga nadzwyczajna, podobnie jak skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana, aby nie stwarzała żadnych wątpliwości interpretacyjnych, a zakres zaskarżenia i jego wnioski nie mogą być określane przez Sąd Najwyższy na podstawie wykładni użytych przez skarżącego sformułowań. Znaczenie tych wymagań i bezwzględny obowiązek precyzji w oznaczaniu zakresu zaskarżenia i wniosków skargi powoduje, że braki skargi w tym zakresie nie podlegają usunięciu w ramach procedury naprawczej stosowanej przy usuwaniu braków formalnych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2016 r.,

IV CSK 796/15; z 24 czerwca 2021 r., III CSK 134/20; z 21 września 2022 r., I NSNc 531/21).

Ponadto, bezwzględny wymogiem konstrukcyjnym skargi kasacyjnej jest, aby zakres zaskarżenia i wnioski o uchylenie lub o zmianę orzeczenia były ze sobą ściśle skorelowane, przy czym brak tej korelacji skutkuje odrzuceniem skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 września 2022 r., I CSK 3819/22).

Rzecznik Praw Obywatelskich zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego w I. w części, tj. w zakresie pkt I, wnosząc o uchylenie tego postanowienia, nie wskazując we wnioskach skargi nadzwyczajnej w jakiej części domaga się uchylenia zaskarżonego orzeczenia. Dopiero w uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej wskazał, iż wnosi o uchylenie postanowienia w całości. Po pierwsze wnioski skargi kasacyjnej nie są precyzyjne (brak oznaczenia zakresu wnioskowanego uchylenia orzeczenia we wnioskach), po drugie, uznając za uzasadnienie skargi nadzwyczajnej, iż RPO wnosi o uchylenie orzeczenia w całości, brak jest fundamentalnej korelacji między zakresem zaskarżenia, a zakresem wniosku kasacyjnego (postanowienie zaskarżono co do pkt I, zaś skarżący domaga się jego uchylenia w całości). Wszystkie te mankamenty powodują, iż wniesiona przez Rzecznika Praw Obywatelskich skarga nadzwyczajna zawiera nieusuwalne braki skutkujące jej odrzuceniem.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 95 pkt 1 u.s.n. w zw. z art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w odrzucił skargę nadzwyczajną.

O wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną Sąd Najwyższy orzekł na podstawie z art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., zgodnie z którym w razie wniesienia skargi kasacyjnej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka koszty procesu w postępowaniu kasacyjnym podlegają wzajemnemu zniesieniu. Powołany przepis z mocy art. 95 pkt 1 u.s.n. stosuje się również do postępowania w sprawie skargi nadzwyczajnej.

[SOP]

[f.n]

